

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vesz fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési
és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélkül:

Egész évre... 13— kor.
Fél „... 6-50 „

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden cikkért az utánnomás
joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

Lap

A Hannemann rács szerepe a méhészetben. — Balogh Bálint	113
Kérdések és feleletek	...
Feleletek: Gyapjas bőrök ára. — Importált tehének	114
Hírek	114

JÁRVÁNYOK

fellepte esetén forduljon a

LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE
RÉSZVÉNYTÁRS. IGAZGATÓSÁGAHOZ
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCZA 18/B.

Sürgőnycim: Vaccin, Budapest,

Interurban { reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: { este és éjjel: József 22—58.

Az intézet anyagai egész Európában
elsterilizáltak s megbízhatóságuk, ál-
landó bakteriológiai karakterük és
hatékonyságuk közismertes. Fel-
világosítások, szaktanácsok és labo-
ratoriumi vizsgálatok díjmentesek.

A Hannemann rács szerepe a méhé- szetben.

Irta: Balogh Bálint.

A Hannemann rács is olyan pör a méhészetben, melynek sohasem lesz vége. Csaknem mindenki elégedetlen vele, de azért a nagy többség mégis használja. A legkeményebb hadüzenetben Boczonádi részesítette, azonban ennek dacára kénytelen volt hozzá visszatérni, mert a Hannemann rácsnak nemesak rossz, de figyelemreméltó jó tulajdonságai is vannak s a haszon után törtető méhészetnek mindezeket mérlegelni kell. Boczonádi ugyan iparkodott a rács hátrányos oldalait a közös kijárával annyira amennyire kiküszöbölni, de tökéletesen ez neki sem sikerült, különben ezt nem is állította volna.

A Hannemann rács feltalálója állítólag Hannemann, Braziliába kivándorolt német méhész volt, aki azt 1859-ben már használta. Természetesen a franciák nem hagyhatták ezt a találmányt német kézen s szerintük Collin abbé találta fel 1849-ben (L'Apiculture moderne 42 l.). Viszont az orosz Prokopovics már 1826-ban leírta. Bárki legyen is azonban a feltalálója, az tény, hogy a Hannemann rács ma általánosan elterjedt eszköz a méhészetben. Hogy közkedvelt is volna, azt ma nem merném állítani, de

viszont az általa nyújtott előnyöket nem szabad lebecsülni annyival is inkább, mert éppen ezeknek köszönheti általános elterjedtségét.

A Hannemann rács voltaképpen egy rosta, 4·2 mm. lyukbősséggel. Ezen ugyanis a dolgozó méhek át tudnak bujni, az anya azonban nem. Ha tehát ezt a rácsot a fészkek és a méztér közé iktatjuk, az anya ki van zárva a méztérből s nem tudja bepetézni a mézes kereteket, ami bizony rács alkalmazása nélkül gyakran megtörténik s a méhész nem kis bosszúsággal tapasztalja, hogy a pergetést a fiasítás kikeléséig fel kell függeszteni.

De hát ezen a bajon segít a rács s ime a méhész még sincs megelégedve vele. Miért? Mert a rácson nem szívesen bujnak át a méhek, mert ez, különösen ha méztömlőjük tele van, minden valószínűség szerint terhükre esik. Erre mutat az is, hogy a rácsal elzárt mézkamrát nem szívesen foglalják el, amin viszont a régi iskola hívei egy fiasításos keret fölrakásával segítettek. Ennek azonban ismét más hátrányai mutatkoztak. Ugyanis gyakran megesett, hogy a méhész a fiasításos kereten feltette az anyát is s nem egy esetben a fészkekben új anyát nevelt a méhcsalád s két petéző anya volt egy kaptárban, ami azt is jelentette, hogy a család két részre oszlott, barátságban élt ugyan, de csak a kijárányilas volt náluk közös. Ilyen esetben azonban — nagyon természetes — mézfölöslegről szó sem eshetett.

A Hannemann rács koptatja a méhek szőrét, beszagattja a méhek szárnyait s általában, mint a fentebbi eset is igazolja, igen erős válaszfalaknak bizonyul, úgy, hogy a vele elválasztott mézkamarában — ritka kivételes esetektől eltekintve — az építkezés egyáltalában nem sikerül s ha nem tartaléklépeket rakunk a mézkamarába, hanem lépkezdéses vagy műlépes kereteket, inkább megrájk a méhcsalád, de nem épít.

Az is természetes, hogy az anya a rács létezéséről nem vesz tudomást s ha a szükség úgy kívánja, esetleg a mézkamarába is követni szeretné a méheket, a rács azonban utját állja, de hogy ebbe könnyedén nem nyugszik bele, az a számos eset igazol, amit minden méhész ismer: hogy az anya fejénél fogva függ a rácsban, természetesen elpusztulva.

Mikor sok habozás után rászántam magam a rács használatára, egyik tapasztalatokban gazdag, kiváló szaktanárunknál kérdezősködtem, hogy vajjon a rács nem csökkenti-e a mézhozamot? Ellenkezőleg, emeli, volt a felelet. Viszont Sötér azon a nézetben van, hogy a rács alkalmazása határozottan a mézhozam kárára van. Kinek van már most igaza? Látszólag a szaktanárnak, valójában azonban Sötérnek. Ugyanis a szaktanár állandóan orsz. e. kis kaptárakkal méhészkedett, ahol a fészkek kiesiny s a rács hártárt szab az anya petéző képességének. Itt tehát az *elszedhető* méz kétségtelenül több rács mellett, mintha az anya a mézteret is bekalandozhatja. Viszont tapasztalatokból mondhatom: a rács mellett csak akkor foglalják el a méhek a mézteret, ha a fészkekben az utolsó sejt is megtelt már mézzel. Hogy az elfoglalás nem történik meg minden előzetes vesztegelés nélkül, az természetes s így az összhozam mindenesetre több az olyan kaptárakban, ahol nincsen rács. Ezt a körülményt Mohács György bogácsi méhész mérlegelési adatai is igazolják.

És mindezen hátrányok dacára is, a ma ismert eszközök között a Hannemann rács a leghasznavehetőbb, mert jobb nincs.

Lássuk azonban azokat a módozatokat, amelyek mellett a Hannemann rácsot mellőzni iparkodtak.

Boczonádi úgy az alsó, mint a felső kijárási állókaptárából kihagyta a rácsot s így használtuk azt 8—10 évig. Sok esetben nem is éreztük hiányát, de ha a korai tavaszi hordás kimaradt s a fiasítás nem öltött kellő terjedelmet a fészkekben, a főhordás alatt minden valamire való anya bekalandozta a kaptárt. Sőt a kiváló jó anyák ezt minden évben is megtették, amiért azután annyira zugolódtak a méhészek, hogy Boczonádi is kénytelen volt a rácshoz visszatérni.

A rosta szövetséges választó közös kijárával, illetve átjáróval úgy a Hungaria, Boczonádi, mint az én rakodó kaptárimban is teljesen esődöt mondottak.

Kérdés marad: vajjon volna-e ezek után eszközünk, mellyel a Hannemann rácsot mellőzni tudjuk? Igenis van.

Mellőzhetjük a rácsot akkor, ha a kaptárt a méhek élettanáknak megfelelően rendezzük be. Ha nagy fészkek s lapos méztér kereteket alkalmazunk. Miért? Mert a méhcsalád a mézet mindenkor a fészkek köré helyezi el, legszívesebben a felső részre. Már most a lapos méztérbeli keretek képezik a fészkek fölötti mézkoszorút s a fiasítás lent marad a fészkekben. Azonban csakis abban az esetben, ha a fészkekben bőségesen van heresejt, mert ha ez nincs, ellenben a mézes keretekben van, az anya szükség esetében ott is megkezd azokat.

Az én saját rendszerű rakodó kaptárim keretmérete a fészkekben 35—35 cm., a méztérben 35—17½ s ez a méret nagyon szerencsésnek bizonyult. A fészkekkeretek bőségesen elegendő teret nyújtanak az anyának petéző tehetsége kifejtésére és így a méztérbeli keretekben rendszerint nincs fiasítás. De azért elég gyakran megtörténik az ellenkezője is s ezért újabb kísérletre szántam el magam. Nem új dolog (sőt nagyon is régi) amivel próbát tettem, de az is bizonyos, hogy hazánkban alig ismerik. Vastag lépeket alkalmaztam a méztérben. Dániában ez teljesen és tökéletesen kiszorította a Hannemann rácsot. Gondoltam, ha ott megfelel, itt is jó lesz. Tökéletes eredményt azonban csakis rakodó kaptárban lehet vele elérni.

A dolog lényege abban áll, hogy a méztérben nem 25, hanem 40 mm. szélességű keretlécet használunk, amihez természetesen még a 10 mm. széles léputca is járul. Ezekbe a széles lécekbe azután a méhek vastagra kihizlalják a lépeket s az ezekben levő sejtek oly mélyek, hogy az anya *képtelen* azokat bepetézni s hogy ez nem pusztán elmélet, azt a folyó évben megéjtett s fényesen sikerült több méhcsaláddal végzett kísérleteim is igazolják.

A vastag lépeknek más előnyük is van. Egy harmadrésszel kevesebb keret, műlép s munka szükséges. Tehát csökkenteni a tökebefektetést.

A gyakorlati keresztülvitel a következő: Ha öreg tartaléklépekkel rendelkezünk, úgy ezeket széles lépekbe téve, kezdetben összetoljuk s lassanként huzzuk szét. Ugyanígy teszünk műlépes, vagy lépkezdéses keretekkel is. Különben a méhek zugépitményekkel töltenék ki a nagy lépközöket. Hogy azonban a méhek a kezdetben

Pfeiffer Lajos Ferencz

= sertéskereskedelmi, szarvasmarhakereskedelmi és bizományi irodája. =
(Törvénszékileg bejegyzett cég.)

Szarvasmarhákat már kis borjuktól kezdve szintén megfelelően vásárolok.

Kérek ajánlatokat.

BUDAPEST, VII. ker., Alsóerdősor-utca 12. sz. 1/14.
Sürgőnycim Malacos Budapest.

Telefon József 15—49

Feljavított sertést, kész hizott sertést,
malacot, süldőt, szóval bármilyen sertést
megfelelően legmagasabb aron vásá-
rolok hizlalás és közélélmezés céljaira.

összetolt keretekbe is bejuthassanak, mindaddig, míg az építmény nincs kész, alulra csak 25 mm. széles lécezt szabad szegezni. Ezt azonban az építkezés befejezése után 40 mm. szélessel ki lehet cserélni.

En, azt hiszem, véglegesen rátaláltam a Hannemann rács mellőzésére alkalmasnak mutató eszközökre. Nálam a helyes számtani alakra épített rakodó kaptárainból mind a padlásra kerültek a rácsok s ott is maradnak, míg evő nem jelentkezik rájuk.

Kérdések és feleletek.

Felelet. *Gyapjas bőrök ára* című kérdésre.

A gyapjas bőrök az alábbi táblázatban vannak feltüntetve:

		Kg.-kénti ár koronákban 1917-ben				
I.						
Juhbőrök.		Jelzése	II/28-ig	III/1—31-ig	IV/1—30-ig	V/1-től
1. Gyapjas bőrök.						
a) Szücsbőrök (darabonként 1.20—2 kg.)						
KS		7·10	6·60	6·60	6·60	6·60
b) Egyéb bőrök, beleértve az elhullott állatok bőrét is:						
gyapjas merinó és cigája		A)	7·10	6·60	5·70	5·20
gyapjas racka		D)	6·60	6·20	5·20	4·70
2. Nyírott bőrök.						
Előállaton nyírt bőrök (Katlaken)						
LG		7·10	6·60	6·60	6·60	6·60
Ellettelen állaton nyírt bőrök (Blössen)						
B		4·70	4·25	3·80	3·80	3·80

		Darabonkénti ár K-ban 1917-ben			
II.					
Bárány- és toklyóbőrök		Jelzése	II/28-ig	III/1—31-ig	IV/1-től
Fehér vagy fekete hasi bárány (Schmaschen)					
100 drb-onként 25 kg.-ig		KSt.	0·80	0·80	0·80
Félbárány (Halblamm)					
100 drb-onként 27—40 kg.		KH	2·85	2·85	2·85
Kilogrammonkénti ár K-ban					
Bárány 100 darabonként 40—80 kg		KLL	7·55	7·55	7·55
Bárány 100 darabonként 80—120 kg.		KSK	7·10	7·10	7·10

A bánati és erdélyi báránybőrök a következő felárral számíthatnak és pedig: 100 darabonként 50—80 kg. súlyu fehér: 1 K darabonként; 100 darabonként 50—80 kg. súlyu fekete: 2 K darabonként.

Felelet. *Importált tehenek* című kérdésre. Tekintve azon körülményeket, miket kérdéstevő kér a Sweicból importált tehenek szállítása körül, miknek következtében a tehenek mindegyike nem ad tejet — a gazdatiszt egyáltalában nem okolható. A megtett hosszú ut, az ezzel járó fáradalmak, főleg pedig a hosszú szállítás ideje alatt a rendes fejéseknek elmulasztása miatt föltétlen be kellett következnie a tehenek elapasztásának. Természetes dolog, hogy egyes egyedek, melyek az utazást jobban bírják, az ezzel járó fáradalmakat kevésbé érzik meg, tejttermelésük is ennek megfelelően kevésbé csökken és rövidebb idő alatt visszazáll.

Masszirozással az elapasztott tehen teje jelen esetben elő nem varázsolható; különösen nem akkor és nem rövid idő alatt, ha a tehenek olyan körülményeken mentek keresztül, miket kérdéstevő leirt. Az importált tehenek nemcsak ki kell pihenjék magukat, nemcsak pótolni kell a hosszú szállítás alatt történt rossz táplálkozás következtében bekövetkezett kisebb-nagyobb mértékű súlyvesztésüket, hanem még hozzá is kell szokjanak az új éghajlathoz, környezet-höz, takarmány- és legelőviszonyokhoz, szóval otthon kell érezzék magukat, meg kell honosodjanak, hogy ismét jól termeljenek s annyi tejet termelhesse, mint eredeti hazájukban. Ez pedig csak fokozatosan, és csak hosszú idővel érhető el. A masszirozás mindenesetre igen előnyösen hat a tőgyre, annak működésére, a tej elválasztására, de az adott körülmények

között a masszirozással csak később, hosszabb idő eltelte után lehet lényegesebb eredményt várni.

A tehenek tejttermelésére minden külső inger, izgatás igen nagy hatással van. Nyár folyamán még a közönséges legyek elszaporodása, ezek által a tehenek izgatása is igen nagy befolyással van a tejelésre. Annál nagyobb befolyást gyakorol a kolumbácsi légy rajzása, melyet elemi csapásnak is tekinthetünk. Természetes dolog, hogy ezek izgatásai következtében a tehenek nemcsak tejttermelésükben lesznek befolyásolva, hanem le is romlanak, mivel a legyek izgatásai következtében a tehenek rendszeren táplálkozni, legelni nem tudnak.

Ha pedig a tehenek tejttermelése bármi okból egyszer visszaesett, csak nagyon lassan, hosszú idő múlva és csak fokozatosan érik el ismét azt a határt, melyen megelőzőleg voltak, sőt legtöbb esetben ugyanabban a tejelési időszakban ez a tehenektől nem is várható. Emiatt kell mindent elkövetni, hogy a tehenek tejttermelése soha vissza ne essen.

A Kellner-féle takarmányozással pedig föltétlen eredmény érhető el. Hiszen csak ha pontosan adagoljuk az állat takarmányában a termeléshez föltétlen szükséges egyes fontos tápláló anyagokat, várhatunk igazi eredményt. Tejttermelésnél pl. ha a szükséges mennyiségű fehérjét bármi okból meg nem adhatjuk teheneinknek, nem is várhatjuk a tejttermelés fokozását.

Hirschfeld József.

HIREK.

Személyi hír. A m. kir. földmivélségi miniszter a vezetése alatt álló minisztérium központi segédhivatali tisztiszemélyzetének létszámában Kobida István miniszteri segédhivatali igazgatói címmel és jelleggel felruházott miniszteri irodatisztet miniszteri segédhivatali igazgatóvá, Pető György és Kis Ignác miniszteri irodasegédtisztet pedig miniszteri irodatisztékké nevezte ki.

Esküvő. Konkoly-Thege Sándor, az OMGE titkára, folyó hó 10-én tartotta esküvőjét Szilassy Firoskával, Halassy Zoltánnak, az OMGE helyettes igazgatójának leányával

Gyász. Reitter Oszkár, Nagybecskerek nyug. rendőrfőkapitánya meghalt. Mi őt, mint a baromfi-tenyésztés egyik kiváló jeles művelőjét gyászoljuk, ki produktumaival számos bel- és külföldi kiállítás-son első díjat nyert. Fáradhatatlan tenyésztő volt, kitől nagyon sokat tanultak, de kitől még igen sokat vartak is a gazdák, hanem a kértelhetetlen halál elragadta őt körünkől. Nyugodjék békében.

Három évnél fiatalabb üszök és tehenek vágátása. A földmivélségi miniszter rendeletet intézett valamennyi vármegye alispánjához, melyben felhatalmazást ad arra, hogy amennyiben a takarmányhiány kényszerítő hatása azt föltétlenül szükségessé tenné, a három évnél fiatalabb üszök és tehenek vasuton való szállítása és levágása tilalmazására vonatkozó korlátozó intézkedéseket hatályon kívül helyezhessék. Az ilyen hatályon kívül helyezésre vonatkozó határozatot az összes illetékes helyi tényszerőkkel közölni kell épp úgy, mint a földmivélségi miniszterrel, valamint a szomszédos törvényhatóságokkal.

A tejkérdés országos rendezése. Miután a tejarak maximálása a tejjelátást nem a remélt mértékben javította meg, sőt különösen a határszélen megromlott, mert a maximálás következtében minden tejet Ausztriába vittek ki, a Közélemelési Hivatal a tejkérdés újbóli rendezésével fog foglalkozni. Valószínűleg requirálni fogják az összes olyan megyék tejproduktóját, ahonnan Ausztriába szállítják ki most a tejet. Szó van arról is, hogy ezzel az intézkedéssel kapcsolatban kontingentálják az ausztriai tejkivitelét. (Az Ujság).

Somogy vármegye állatállománya. Kaposvárról írják: A tavaszi állatösszeírás igen kedvező eredményt mutat föl. Az állatállomány jelentősen emelkedett. A vármegye területén van 168 006 darab szarvasmarha, 59.143 ló, 3.3808 darab sertés, 168.672 darab juh. A múlt évi adatokhoz viszonyítva az idén 467 darab szarvasmarhával, 1243 darab lóval, 42.144 darab sertéssel van több.

A soproni állatvásár. A legutóbbi soproni állatvásáron a hizott ökör kilóját 4.50—5.20 koronáért, a magyar fajta ökör kilóját 3.50 koronáért, a bika kilóját 4.40—4.80 koronáért, a kolbásznak való marha kilóját 3.—3.20 koronáért, a borju kilóját 4.—4.40 koronáért adták. A fejőstehen darabon-

ként 2700—3000 koronáért kelt el. A hizott serést különként 680 koronáért adták. A süldő kilóját 4.70 koronával, a tenyészsertést 60—280 koronával vették darabonként. A malacok 25—30 koronával keltek el. Ausztria részére a vásáron 50 darab marhát vásároltak.

A Korpaközpont téleli munkássága. A Korpaközpont ennek az évnek első feléről szóló beszámoló jelentése megállapítja, hogy a tulságoosan hosszúra nyúlt és szokatlanul kemény tél, majd az ezt követő tartós szárazság a tavaszi hónapokban a szokottnál jóval nagyobb fokozta az abraktakarmányok iránt való keresletet. Ezzel szemben az új 90%-os gabonakiórlési rend az amugy is csekély korpatermelést felényire apasztotta s még ebből a csekély korpatermelésből igen nagyon részt igényelt a katonaság. A Korpaközpontnak ennél fogva a mezőgazdasági szükséglet kielégítésére csak vajmi kevés készlet állott rendelkezésére, míg viszont a korpaszükséglet az ismételt requirálások és az egyéb takarmányneműekben mutatkozó hiány miatt jóval meghaladta Magyarország háboru előtti legnagyobb szükségletét. Az elrequirált kukorica, árpa, zab pótlása végett az állattartó gazdák a megelőző évi harmadfél millió métermázsával szemben 4 millió métermázsra korpára jegyezték elő igényüket, aminek azonban a Korpaközpont csak mintegy 25%-át utaltatta ki, mert polgári célra több nem állott rendelkezésre. A polgári szükségletre kiutalt korpamennyiség összesen 1.1 millió métermázsra, a következő arányban osztott szét: Gazdáknak közvetlenül gazdasági felügyelő utalványra jutott 796.777 q, kereskedőknek és szövetkezeteknek kicsonybeni eladásra jutott 182.072 q, székestőváros környékbeli kisgazdáknak és lótaratóknak jutott 107.47 q, malomhulladék takarmánygyártásra 13.974 q, ipari célokra kiadott korpa 686 q, összesen 1.100.556 q. Ezenkívül a Korpaközpont egyes gazdaságoknak 58.700 q melaszt, 39.500 q répaszeletet, 138.587 q különféle olajpogácsát, 5082 q szesz sör, élesztő és egyéb ipari terméket, továbbá 5000 q bolgár eredetű konkolyos búkkőnyt utalt ki, a székesfővárosi lóállomány fenntartását pedig közel 10.000 q vértakarmány kiutalásával segítette elő. Földmivélségi miniszteri utasításra előnyben részesítette, ahol csak lehetséges volt a tehenészetet és az egyéb takarmányneműek nélkül szülőködkő kisebb gazdaságokat, de a korpatermelés elégtelensége és a katonaság igényének folytonos növekedése miatt a legsürgösebb gazdasági szükségletet sem elégítette ki olyan mértékben, mint kívánatos lett volna s az egyes gazdaságok a gazdasági felügyelők utalványozta abraktakarmányok csak 20—30%-át kaphatták meg.

A szálastakarmányok szállítása. A hivatalos lap minisztériumi rendeletet közöl mindennemű szalma és szalma, valamint minden egyéb szalmas és tömegtakarmányfélének vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállításához szükséges igazolványok tárgyában. Eszerint a mezőgazdasági termények, liszt-neműek és egyes mezőgazdasági terményekből előállított ipari termékek szállításáról és vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállításukhoz szükséges igazolványokról kiadott rendeletben foglalt rendelkezések megfelelően kiterjesztettek: mindennemű természetes és mesterséges szálastakarmányra, szalmára, továbbá egyéb szalmas és tömegtakarmányra (tengeriszár, falombtakarmány, stb.), még pedig mind a háromnál tekintet nélkül a fölhasználás céljára. A rendelet ma lép életbe.

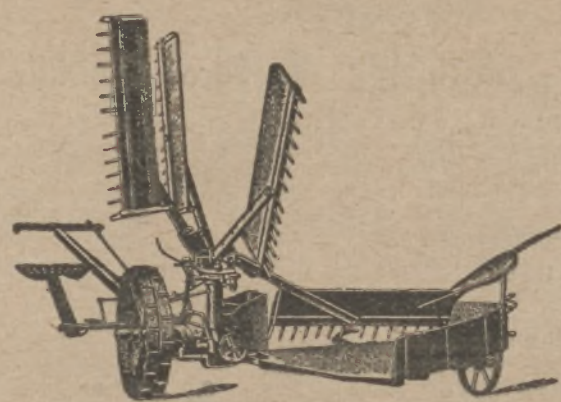
Pályázati hirdetés. A m. kir. tejjgazdasági szakiskola igazgatósága a f. évi október 15-én kezdődő és következő év október 14-én végződő kezelői tanfolyamon rendszeresített husz állami ingyenes helyre ezennel pályázatot hirdet. A kezelői tanfolyam célja: Tejjgazdaságok számára megbízható és megfelelő szakimerettel bíró vaj- és sajtmestereket (munkafelügyelőket) kiképezni, kik mind gyakorlatilag, mind elméletileg kellő módon értenek az intenzív tejjgazdaságban előforduló mindennemű munkához, u. m. a tehenek ápolása, takarmányozása, fejése, a tej vizsgálata, kezelése, vajja és sajta fel-dolgozása, borjuhizálás, sertés-tenyésztés és sertés-hizálás. A kezelői tanfolyamra vonatkozó felvételi feltételek: a) Betöltött 18 éves életkor. b) Valamely hazai földmivélséskola sikeres végzése bizonyítvány által igazolva, vagy legalább 1½ évi tejjgazdasági gyakorlat hitelesített bizonyítvánnyal igazolva. Aki tejjgazdasági gyakorlati bizonyítvány alapján kíván belépni, tartozik népiszkolai bizonyítvánnyal igazolni, hogy írni, olvasni és számolni tud. c) Erős, egészséges testalkatot, valamint az 1887. évi XX. t.-c értelmében védhimlőtást igazoló orvosi bizonyítványt. d) A magyar nyelv bírása. e) Erkölcsei bizonyítvány. f) Kiskorúság esetén a folyamodonak szülői, vagy gyámi beleegyező nyilatkozatot is kell csatolni, mellyel biztosítják a szükségesek ellátásáról és az esetleges fizetések teljesítéséről. A folyamodonványok folyó évi augusztus hó 10-ig a földmivélségi m. kir. Miniszter Ur Ónagyméltóságához címezve, a szakiskola igazgató-

A
„HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezte bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők utbaigazításért a

„Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

1915. év végén a kötelékéhez tartozó szövetkezeteknek 228.403 tagja volt. A szövetkezetek tartalék-alapja 6.665.206 korona volt. Az évi tiszta nyereség 568.960 korona, az összes áruforgalom pedig 77.069.069 korona volt. A „HANGYA“ boltok száma ez idő szerint 1400. Földmivélségi népnévkérdés és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítő kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

Aratógépeink és fűkaszalóink

már megérkeztek, ajánljuk azokat szolid, erős kivitelben, **azonnali szállításra.** Árajánlattal és felvilágosítással szívesen szolgálunk. Ajánljuk továbbá összes mezőgazdasági gépeinket, u. m.: **ekéktereblyéket, boronákat, vetőgépeket, kapálókat.** Cséplési időnyre: **motorlokomobilokat és cséplőket.** 700

Dénes B. Betétitársaság

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 61/g.
TELEFON: 46—03. Sürgőnyezim: DÉNES 46—03.

ságához nyújtandók be. Minden tanuló köteles a rendes ünneplő- és munkaruházaton kívül 6 darab alsónadrágot, 6 darab inget, 12 darab zsebkendőt, 6 törülközőt és 6 darab mellig érő kötényt magával hozni. Sárvár-Pusztalanc (Vas vármegye) 1917. évi július hó 8. M. kir. Tejgazdasági Szakiskola Igazgatósága.

Az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület választmánya június hó 24-én dr. Vargha Gábor m. kir. udvari tanácsos, országgyűlési képviselő elnöklése alatt ülést tartott, mely közlélmelésünk egyik leg-súlyosabb problémájával, a jövő zsirellátás biztosításának kérdésével foglalkozott. Az ügyre vonatkozólag dr. Pártos Szilárd titkár terjesztette elő részletes javaslatát. Nyomatékosan hangsúlyozta azokat a nagy polgári és katonai érdekeket, amelyek a zsirellátás zavartalan biztosításához fűződnek s ezét a kérdés alapos és gyors megoldását a kormány egyik legfontosabb és legsürgősebb feladatának mondotta. Ezután is megengedőnek véli a gazdasági célokra és háziszükségletre való sertés-hizlalást az eddigénél nagyobb hatósági ellenőrzés mellett. Pontosabb betartását kívánja a múlt év szeptember 15-én megjelent s a hizlalásról intézkedő kormányrendeletnek, melynek értelmezése és végrehajtása körül a közigazgatósági hatóságok egész vonalán meglehetősen tájékozatlanság uralkodott. Ezután is csak hizlalási engedély alapján szabadjon hizlalni s az így kihizlalt sertések az Országos Közélelmzési Hivatalnak köttessenek le. De hizlalási engedélyt csak az kaphasson, aki arra gazdasági berendezettségénél, szakértelménél, eddigi működésénél és hivatosságánál fogva jogosult s csak oly mértékben, amily mértékben a hizlalás céljaira tényleg rendelkezésre álló kukoricamennyiség a hizlalást lehetővé teszi. Biztosítandó tehát a mezőgazdasági hizlalók kukoricaszükséglete a tengeri egy részének meghagyásával és intézményesen gondoskodni kell az ipari hizlalók tengeri szükségletének kielégítéséről is a teljesen értéktelennek bizonyult vásárlási engedélyek megadása helyett a kukoricának a Haditermény R. T. útján való központi kiutalásával. Altalában igen kívánatos volna, ha a hizlalás egész folyamata a sertés- és zsirellátás rendje az Országos Közélelmzési Hivatalnál összpontosítottatnák, mert a termelés és fogyasztás egy kézben való szervezése biztosíthatja egyedül jövő zsireszükségletünk zavartalan kielégítését. A hizlalási engedélyek megadásának successive kell történni, a hizlalók korpa- és árpaellátásáról is gondoskodni kell. Feltétlenül szükséges a sertés és sertéstermékek maximális árának alapos és beható revíziója az állomány szerinti ármegállapítás alapján a ma fennálló aránytalanságok kiküszöbölésére. Eltörendő minden vágatási tilalom s összhang teremendő a polgári, katonai és osztrák sertés-ellátó szervek működése között. A sertészállítások engedélyhez való kötését, mely a visszaélések ellen hatékony eszköznek bizonyult, továbbra is fenn kell tartani. A választmány az előterjesztett javaslatokat egyhangulag magáévá tette és elhatározta, hogy azokat a kormányhoz felterjeszti, s valamennyi társ-érdekképviselőnek megküldi. A választmány ezután az új állategészségügyi törvényjavaslattal foglalkozott dr. Ofner Jenő előadásában s a javaslatot az állatszavatossági törvénytervezettel együtt részletes letárgyalás végett a szakosztályokhoz utasította. Végül a titkár tett jelentést a bizottságok és szakosztályok működéséről. Itt említjük meg, hogy az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület mezőgazdasági és hizlalási szakosztályai június hó 24-én délelőtt a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében ülést tartottak dr. Vargha Gábor m. kir. udvari tanácsos, országgyűlési képviselő elnöklésé-

vel. A mezőgazdasági szakosztály elnökévé dr. Ofner Tivadar, alelnökévé Eszenyi Jenő, a hizlalási szakosztály elnökévé Lestyánszky Sándor ny. államtitkár, alelnökévé Lemberger Rezső (Baja) választott meg. Az ülésen, melyen gazdasági életünk sok kiválósága vett részt, dr. Weiser István egyetemi magántanár, az állatleltani intézet igazgatója tartott érdekes előadást »Kukoricacsírátlanítás és a sertés-hizlalás« címen s kimutatta, hogy a csírátlanított kukorica semmivel se kevesebb tápértékű a sertés-hizlalás szempontjából, mint a nem csírátlanított tengeri.

A méhtermékek ára. A méhtermékek árai az évben nagy változásokon mentek át és igen hullámzóak voltak. A rajok ára 20—40 korona között változott. A kész méhcsaládok ára 40—100 korona között járt. A méz nagyban való eladási ára 8 és 12 korona, de egyes esetekben ennél is többet fizettek érte. A viasz ára minőség és tisztaság szerint 16—18 korona.

A Tiszántúli Méhészegylet. Most adta ki jelentését a Tiszántúli Méhészegylet, amelynek működési köre tíz vármegyére terjed ki. Tagjainak száma 1068. A kirepült méhcsaládok egyrészt a hideg tavasz elpusztította. A méhcsaládok a hosszú tél alatt elgyengültek. A méhészegylet felhívta tagjait, hogy a cukorhiányra tekintettel, ütessenek be minden helyet mézélő növényvel, gyümölcsfákkal, akáccal, juharral és illatos hársfával.

A vadhus és a halforgalom szabályozása. A Közélelmzési Hivatal ez idő szerint a vadhus és halfélek forgalmának szabályozásával és elosztásával foglalkozik. A tárgyalások erre vonatkozólag már folyamatban vannak az illetékes szakminisztériumokkal. Hír szerint kontingentálni fogják az ausztriai kivittet is. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a vadhusárak maximalásait éppen Esterházy Mór gróf, a mostani miniszterelnök sürgette még az elmúlt év őszén megtartott parlamenti ciklusban.

Méhészeti tanfolyam tanítónők számára. A Kalocsai Földmívelők Méhészek és Iparosok Egyesülete július 23-tól augusztus 5-ig tanítónők számára 15 napos méhészeti tanfolyamot rendez. A tanfolyamra 20 tanítónő vétetik fel napi 8 korona előlátási díj mellett.

Gyapjueladási bajokról ír egyik előfizetők s többek között ezeket közli: Gyapjum beszállítása után 4 hétre a központ azt kérdezi tőlem: hogy elfogadom-e azon ajánlatát, hogy 100 kg. után 60 K-át akar fizetni, per 12—80-at! Elfogadnom ezt lehetetlen, mivel az én gyapjum hátton mosott, melyből legfeljebb 20 kg. mehet ki gyári mosással. Ha nem fogadom el, úgy a becsülő-bizottság fog határozni! Hát nem nagy injuria ez? hogy érdekelt emberekre vagyok utalva! a keservesen és drágán előállított gyapjumat úgy kell oda adnom, amint ők határoznak! Juhaimban 15% veszteségem volt a métegyőr miatt, ezt a háborus gyim-gyom juhászok okozták. lelkiismeretlen legeltetéssel. Jó juhászaim katonák Eljöhét az ősz is, mig pénzt látok! Mennyi kamatot vesztek 770 kg.-nak az ára után? Nem ily procedurával már meg volna a pénzem

Gyapjuátvétel Szerbiában. Belgrádból írják: A katonai kormányzószék bejelentési kötelezettséget rótt ki a juhokra és elrendelte, hogy a gazdák a gyapjut a cs. és kir. nyersanyag-központnak szolgáltatásuk be, készpénzfizetés ellenében.

Vadászsórért. Hírül adtuk már, hogy a magánosok tulajdonában levő ólomhulladékokat vadászati célra át lehet öntetni mindazoknak a vadászoknak, akik vadászjegyre az illetékes elsőfokú iparhatóságtól ugynevezett »sörétigazolvány«-t kaptak. Ezt

a rendelkezést a földmívelésügyi miniszter most akként egészítette ki, hogy azoknak is kiadható a sörétigazolvány, akik az 1883. évi XXIII. t. c. 6. §. a)–e) pontja alapján a vadászati adó alól kivételnek.

Az állati betegségek összegezése július hó 15-én.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapot-hoz képest			
	község	udvar	község	udvar	község	udvar
Lépfene	259	286	27	32	—	—
Vesztettség	388	403	—	—	11	12
Takonykór	46	56	—	—	1	1
Ragadós száj- és kö-römfájás	257	1994	65	472	—	—
Juhhimlő	2	2	—	—	—	—
Ívarszevi hólyagos kiütés	23	59	—	—	—	5
Rühkór	775	1573	—	—	18	38
Bivalyvész	13	21	6	10	—	—
Sertésorbáncz	153	487	17	74	—	—
Sertéspestis	717	4137	60	249	—	—

Vásári tudósítások.

Országos vásárok. 1917 július 23-tól július 30-ig.
Július 23. Csákvár, Fehérgyarmat, Gödre, Győr, Hadad, Havasmező, Kluknó, Kőszeg, Kővágószőlős, Léva, Libetbánya, Lokca, Magyarfalu, Mátészalka, Mezőkaszony, Nagyjévárd, Nagyszombat, Nagytarna, Nemetboly, Nógrád, Ókörmező, Párajd, Szamosujvár, Szeghalom, Szentgotthárd, Szénváralja, Szöny, Ungvár, Várna, Zalaegerszeg, Zsarnóca.
Július 24. Alsószőlenc, Dunaszerdahely, Szombathegy, Temesbökény, Zalaszentő.
Július 25. Bánffyhyunád, Bazin, Berzászka, Bobró, Dolha, Gálszécs, Lendvavásárhely, Lengyel-tóti, Magyarokmját, Marcali, Marcaltó, Nagypirít, Nagysáros, Nemetpróna, Nyirmada, Oravicafalu, Pálosragymező, Podolin, Pööske, Stomfa, Szany, Túrje, Zuc, Zomba.
Július 26. Erdőcsokonya, Iharosberény, Klenóc, Lesencetomaj, Nagybicse, Nagytapolcsány, Zalavár, Zólyom.
Július 27. Buza, Buziásfürdő, Lippa.
Július 28. Alsólendva, Apátfalva.
Július 29. Bázna, Csepreg, Felsődabas, Jánoshalma, Jászsószentgyörgy, Jászfényszaru, Kiskörös Kiskunlacháza, Letenye, Mezőtur, Nyárad-szereda, Pécs, Szeged, Tiszánána, Törökkanizsa, Ujkécske, Versec.
Július 30. Apc, Dobsina, Fadd, Galambok, Harkány, Kapuvár, Losonc, Magyaróvár, Mernye, Nagydorog, Nagyfalu, Nezsider, Répceköhalom, Söjtör, Szendrő, Szentendre, Szigetvár, Szucsány, Tarján, Tiszadob, Trencsén, Vasvörösvár, Veszele, Zayugróc.
Sovány sertésárak.
Url Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredet tudósítás 1917. július 19.
 Ár elősúlyban 4% engedmény.

Vészen átment	60—100 kg. ill.	600—600
" "	100—120	" 600—600
" "	120—160	" 600—600
" "	160—200	" 600—600
Vészen át nem ment	60—100	" 580—580
" "	100—120	" 580—580
" "	120—160	" 580—580
" "	160—200	" 580—580

 Irányzat élénk az árak szilárdak.
 Felelős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **MAILÁTH LASZLÓ**
 Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

BUDAPEST
Népszínház-utca 22.

Rövidített sürgőnyozimem:
SERTBIZMÁNY
BUDAPEST.

TELEFON:
József 22—41.

Sertésenyésztők és sertés-hizlalók ha jószágukat értékesíteni kívánják forduljanak bizalommal **URL REZSŐ sertésbizományi céghez.**
Vevők állandóan előjegyezve!

Husrostos

Baromfi eleség

kilója 1 korona.

25-30% fehérnye, valamint hus- és csontliszt tartalmánál fogva kiválóan alkalmas a csont- és izomképződés elősegítésére. 4½ kg-os postacsomagokban (csomagolási költséggel együtt) 5 korona. Nagyobb mennyiségek vételénél 5% engedmény. Kapható a

Veterinaria Vegyészeti Részv.-Társ.-nál,
Budapest, IX. kerület, Lónyay-utca 18.

Szállítás csakis utánvét mellett.

Jótállás a biztos eredményért.

Törvényesen véd. e.

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszzerű találmánya a

„PATKANIN“

patkányirtó-szer, (nem mérge) mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és föltűl minden más I doboz ára 3 K mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle nagyságu gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a PATKANIN gyár egyedüli elárúsítója, a Torontáli Agrárbank Részvenytársaság, Nagybecskereken.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapított 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten, IX., Calvin-tér 10. saját székházában.

Biztosításokat elfogad tűz-, jég-, baleset-, szavatosság- és betöréses lopás ellen, ugy-szintén az ember életére a legkülönbözőbb módok szerint előnyös feltételek mellett. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország minden egyes helyen működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A szövetkezet biztosítékai 1916. XII. 31

Alaptőke	2.550.400.— K
Tartalékok	6.753.519.68 „
A szövetkezet kötelezettségeinek fedezetére mindenekelőtt az évi díjbevétel és kamatjövedelem szolgál, ez kitett 1916. évben, tehát legalább	
	9.054.092.46 „
	18.358.012.14 K

Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tűzkárokból több mint	20.000.000.— „
„ „ „ „ jégkárokból „	10.000.000.— „
„ „ „ „ élelőkérokból „	1.000.000.— „
Biztosított érték tüzben 1916. évben több mint	1200.000.000.— „
„ jégben „ „ több mint	85.000.000.— „
Élettízlet állománya több mint	21.000.505.— „

A „Gazdák Biztosító Szövetkezete“ alapítása és főintézménye a „GOND-VISELÉS“ Országos Központi Segélyző Társulat Budapest, IX., Calvin-tér 10., mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat közvetít minden orvosi vizsgálat nélkül.

586

Hirdetéseket

felvesz a kiadóhivatal.

Raffiaháncs

pótlására ajánlunk

szőlőkötözőzsineget

papirfonálból, kilogrammonként K 5.50

Manilla

pótlására ajánlunk

kévekötfonalat

papirfonálból, kilogrammonként K 6.50

557

Mintával kívánatra szívesen szolgálunk!

Schottola Ernő, Budapest

VI. ker., Vilmos császár-ut 53. sz.

Eladó gőzeke garnitúra.

Ifj. Tenzlinger Lajos józsefpusztai bérgazdaságában a bérlet lejártá következtében azonnali eladásra kerül

egy Két géprendszerű gőzeke garnitúra 6-6 vasu himba ekével, 2 víz-hordó lajttal és fogással felszerelve.

A gépek a hatósági kazánpróbát 1915. év őszén kapták meg és a gépek öt évig voltak csak üzembe helyezve. A gépek teljesen átjavítva a legjobb használati állapotban vannak. Érdeklődők forduljanak:

ifj. Tenzlinger Lajos bérlőhöz, Szekszárdra.

— Pósta és vasut Szekszárd. —

751

Tartóssága és horderőképessége a bőrlószerszámával elismerten egyenértékű.

A kenderspárgaheveder

Igás lószerszám

683 legelső forgalomba hozója és készítője

Gál Mihály szijgyártó mester.

Lószerszám ipartelep: BUDAPEST, VI., Lázár-u. 16. (Opera mögött.)

Egy pár bőrral kombinált **dupla erősen készített**, filccel bélelt, komplett garnitúra áll: egy pár hám, egy pár kantár és 14 méter hajtószárból. Ára 220 kor., K. Extra a bőrnél gépszijgurtni stb-nél is szavatoltan erősebb és tartósabb 280 K. Utánvét mellett.

Ugyanilyen kötőfék párja 25 K utánvét mellett.

A meg nem felelőt a kézbesítéstől számított 8 napon belül használatlan állapotban visszaveszem, a pénzt érte visszaküldöm.

MOTORSZÁNTÓEKÉKET STOCK

W. D. és egyéb kiváló német gyártmányut, 1911/12 és 1913. típus, valamennyit üzemképes jó karban

Julius hóban szállithatunk.

753

Magyar Általános Gépgyár R.-T., Budapest, VI., Váci-ut 141. szám.